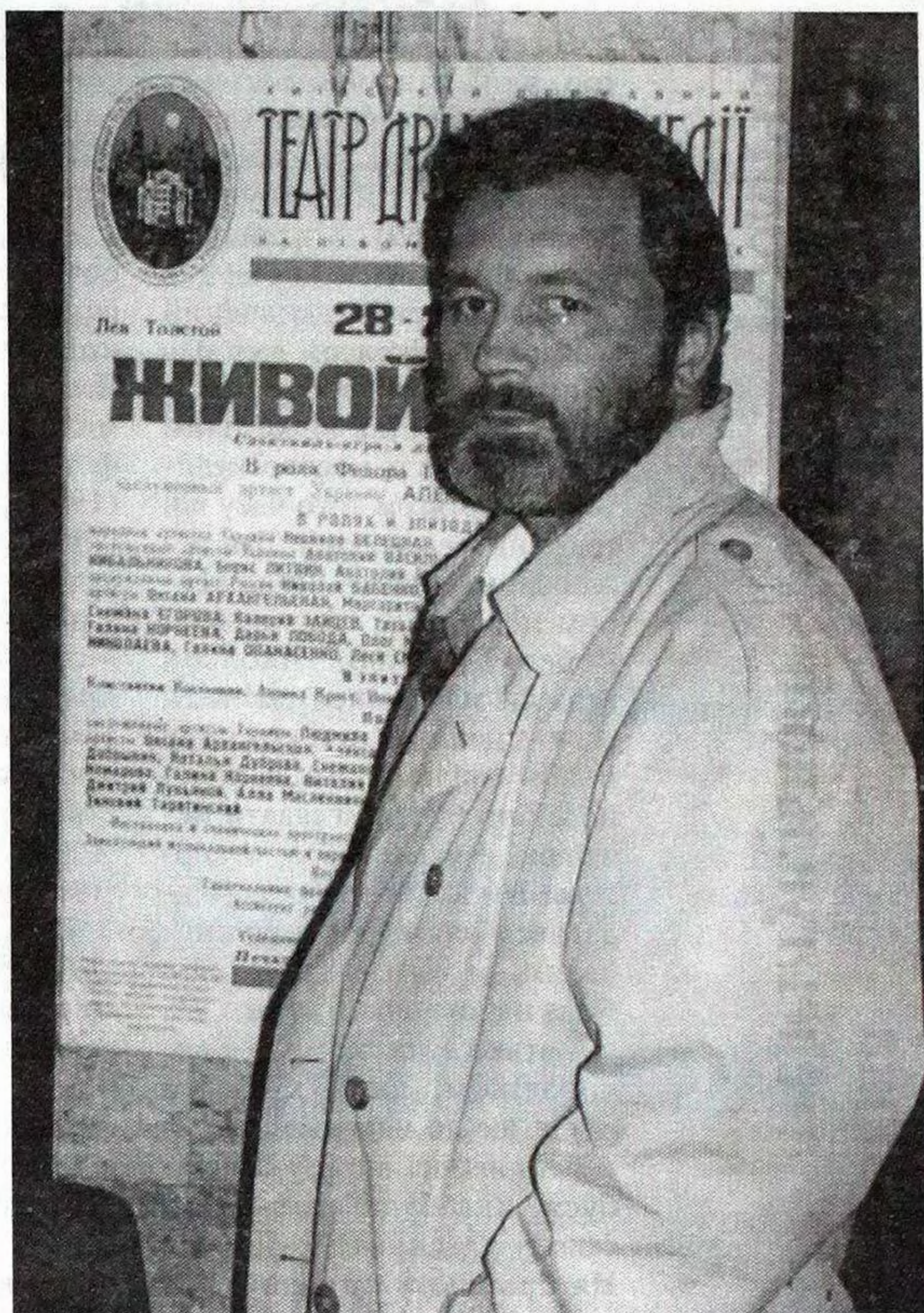

ОЛЕКСАНДР ГЕТЬМАНСЬКИЙ: “АКТОРСТВО - ЯК ДЖАЗ”

Заслужений артист України Олександр Гетьманський відомий ролями сера Тобі у “Що завгодно, або Дванадцята ніч”, Балтиза в “Олесі”, Сіро в “Комедії про принадність гріха”, Федора Протасова в “Живому труні”, з вистави “Трохи вина, або 70 обертів”, які він зіграв у Театрі драми та комедії. Талановитий, яскравий, він стає окрасою кожної вистави, навіть якщо роль епізодична. Не помітити Гетьманського неможливо - створені ним

- Якщо простежити Вашу кар'єру - багато що дивує. Як, наприклад, могло статися, що, пропрацювавши з 1980 року в ТЮГу, Ви за два сезони “переключилися” на дорослий репертуар і швидко стали одним з кращих акторів у театрі, який останнім часом посідає перші місця в глядацьких рейтингах?

- У Київському ТЮГу я пропрацював 15 років. За цей період зіграв близько сорока ролей: тварин, равликів, літеру “А”, різні варіанти Іванів-дурників. Правда, траплялися ролі, що випадали з цього репертуару, але рідко. Таке амплуа поступово закріпи-

образи вражають цілісністю, узгодженістю зовнішнього малюнка ролі з її внутрішнім наповненням.

Важко навіть уявити, що ще три роки тому побачити Гетьманського можна було лише в Театрі Юного глядача в ролі якогось їжачка чи Карабаса-Барабаса. Факт: якби не Едуард Маркович Митницький, ми навряд чи знали б Олександра Гетьманського таким, яким він є сьогодні.

лося, нічого не змінювалося. Я придумав собі своєрідну внутрішню лабораторію, бо так можна збожеволіти - весь час одне й те саме. До кожного персонажа я намагався підходити особливо, шукати в ньому якийсь біль, глибину; грати кожну роль не схожою на попередню. Постійно шукав якісь внутрішні резерви у собі, інакше не виживеш як актор. Потім настав період, коли я чотири роки нічого не грав. Після цього щось ніби прорвало. Я зіграв кілька серйозних ролей: Антея в “Оргії” Лесі Українки, Доктора у “Войце-

ку” Бюхнера, Гільденстерна у “Розенкранц та Гільденстерн мертві” Стоппарда.

На той час я уже щось вистраждав. Актор може бути талановитим, але цікавим він стає, коли сформувався як особистість; у чомусь розчарувався, чогось досяг. Тоді мені виповнилося тридцять років - з'явилися певні переосмислення. Я став розуміти і вміти більше, і бажати, відповідно, більшого.

Зрештою, я почав серйозно розчаровуватися в професії, набридло грати їжачків. Написав заяву...

О.Гетьманський
у виставі
"Пепі
Довгапанчоха".
Київський
театр юного
глядача.

О.Гетьманський
у виставі
"Живий труп"
за п'єсою
Л.Толстого.
Київський театр
драми і комедії.
Режисер
Е.Митницький.
1997.

- Куди ж ви збиралися піти?

- В нікуди. Просто піти з театру. Саме тоді Едуарду Марковичу Митницькому знадобився актор мого віку в Театр драми та комедії - йому порадили мене. В 1995 році я перейшов до цього театру і став репетирувати ролі у двох виставах, які вже йшли.

- Ви так серйозно і вибагливо ставитеся до своєї професії. Тож що для Вас акторство - мистецтво чи важка праця?

- Це мистецтво працювати. Будь-яка робота повинна приносити радість; коли

щось робиш гарно - тоді робота стає мистецтвом. Так само й тут - щоб випускати гарні вистави, теж треба вміло, майстерно працювати.

- Якщо це багато в чому процес творчий, то мають бути і муки творчості?

- Звичайно, але це солодкі муки. Специфіка професії в тому, що є певний момент прориву - коли щось не виходить, над цим працюєш, і раптом знаходиш потрібне вирішення. Так трапляється завжди, коли збирається хороша команда: автор, режи-

сер, актори. Все народжується у партнерстві: коли ми грали "Привиди" у театрі "Браво", у мене з'явився влучний жест, коли беру за руку Пастора зі словами: "А ось добра нагода: дайте грошей під заклад". Або під час репетицій "Трохи вина" - дуже довго не знали, як грати одну мізансцену, билися над нею два тижні. Потім пішли до гримерів - приклеїли мені вуса, бакенбарди, тоді я і кажу режисерові: "Діма, я знаю, як це вирішити". І пішло.

Все народжується спонтанно й може проіснувати тільки одну виставу. Акторське мистецтво - це як джаз: тобі дають тему, за якою ти кожного разу імпровізуєш... В акторстві не страшно виглядати нерозумним, наївним, важливо не боятися помилок. Завжди мусиш бути як чистий аркуш, те, що вчора зіграв - нікому не цікаво. Я остерігаюся бути схожим на себе попереднього.

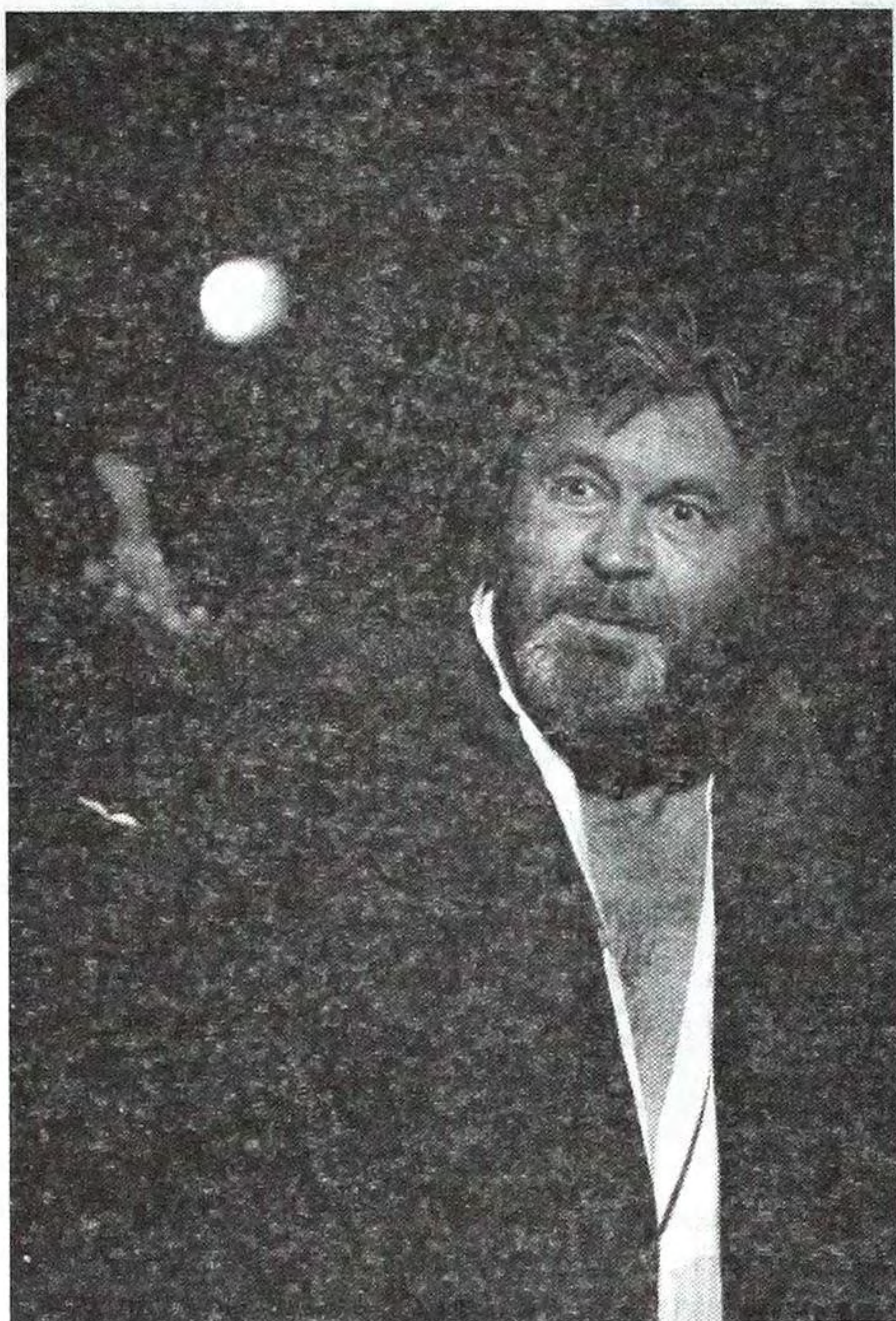
- Ваші ролі різнопланові: від Барвінка до Феді Протасова. Чи правда, що саме Протасова ви мріяли зіграти все свідоме життя?

- Я прочитав в армії "Муки та радості" про Мікеланжело - і півроку уявляв, що я Мікеланжело Буонаротті. Настільки сильно було написано. Але це не означає, що я мрію зіграти таку роль. Коли читаєш п'єсу, то часто отождоюєш себе з персонажем, навіть не думаючи - будуть її ставити в театрі чи ні. Так само з п'єсою "Живий труп". Я декілька разів її перечитував, уявляв певних акторів - Калягіна, Маркова. Але сказати, що я мріяв, ночами не спав - то нісенітниця.

- А могли б ви якісь із зіграних ролей виділити? Що запам'яталося?

- Якось, коли працював у ТЮГу, маленька донька однієї актриси писала мені листи: "Іжачку, ти такий добрий, будь моїм татком..." Я тоді любив вистави, на які діти приходили з батьками, спостерігав за реакцією: якщо зал реагує, подобається і батькам, і дітям - то добре.

О.Гетьманський
у виставі
"Живий труп".

Олександр Гетьманський.

Звичайно, діти гостріше відчують фальш, і треба для всіх бути однаково цікавим.

Зараз я маю можливість відбирати з того, що було зіграно. Наприклад, роль Сіро з "Комедії про принадність гріха" я для себе називаю "прощання з ТЮГОм". В ній моїх 9-10 речень, але багато чого вигадано: ТЮГівські прийомчики...

- Наскільки те, що ви робите в театрі, перегукується з життям? Акторство базується на особистих переживаннях, а чи є зворотній зв'язок?

- Звичайно, театр кидає тінь на життя. Після репетицій Феді Протасова я дещо переглянув у своєму житті. Якщо до цього я міг собі дозволити знятися у кліпі Л.Кравчука і зробив це, бо не було що їсти, то тепер, навіть якщо у мене не буде грошей, я ніколи на це не погоджуся.

- А як тоді ви збираєтеся вирішувати грошову проблему, адже зарплата в театрі - річ непевна?

- З цього приводу є геніальна фраза Фаїни Раневської: "Гроші скінчаться, а сором залишиться".

- А критерій - за що буде соромно?

- Є така річ, як внутрішній голос, він мені і говорить: цього робити не треба.

- В принципі, кліп - це теж своєрідне мистецтво, і роль в

ньому залишиться роллю. Хіба це заважає роботі в театрі?

- Коли я бігав з гітарою по концертах. І якось відчув, що виходжу на сцену, як на черговий концерт. Я знаю багато людей, які, постійно працюючи на радіо, стають "голосами". Мабуть, не можна на певному ступені, після певних ролей цим займатися..

- Як складаються ваші стосунки з режисерами? Яку режисуру ви сприймаєте?

- Я розумію сенс режисерської професії в тому, щоб підштовхнути актора, не заважати йому. Як режисер гине в акторові, так само і актор гине в режисурі. Мені було дуже приємно працювати з Митницьким - він обережно зі мною поведився, спрямовував, а не руйнував. Але є такі режисери, з якими я не став би працювати, якою б цікавою не була роль.

- Ви маєте на увазі режисера-диктатора?

- Ні. Режисера-бездару. Так само з драматургією. Хочеться грати все, що талановито.

- Тобто для вас немає обмежень - авангард чи класика, комедія чи драма?

- Не має значення. Якщо у нас з режисером є взаєморозуміння - можна працювати над чим завгодно і це буде цікаво. Як і в будь-якому виді мистецтва, якщо у драматичному творі є проблема, є людина, якась точка зору - то він заслуговує на увагу.

- І, нарешті, що ви можете сказати про глядача? Наскільки для вас важлива реакція залу?

- Кожний конкретний зал відчую. Особливо в комедії. Тут є така небезпечна річ - загравання із залом. Можна так захопитися, що і "впадеш" туди. Але сцена спеціально розташована вище. Тому функція театру - "розважаючи, повчай".

Я люблю глядача і роблю все для нього, хоча такою ж мірою і для себе. Це як у стосунках чоловіка й жінки. Має бути тандем, рівновага глядач - актор, глядач - театр.

Бесіду вела Тетяна Кур.